

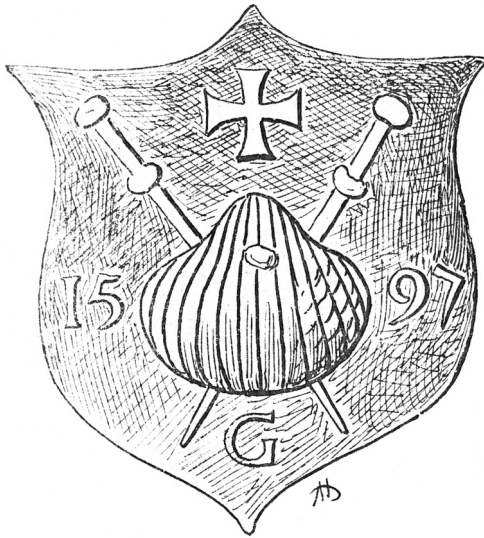
INVENTAIRE ARCHÉOLOGIQUE - FICHE N° 204

Op 20 April 1901 stelde Paul Bergmans in de rubriek “Munten en Medailles” - Oudheidkundig Museum, n° 1057 - XVIe eeuw (1597) in het Frans een fiche op over

Kenteken van Sint-Jacob van Compostella (*Pelgrimage of Broederschap*)

Wij reproduceren hiernaast, op juiste grootte, een koperen plaat in de vorm van een wapenschild: 67 mm. hoog en 60 mm. breed.

Vanuit een in rood geschilderde achtergrond detacheert zich een bruine Sint-

Jacobsschelp en twee gekruiste gouden pelgrimsstaven; op de bovenkant van het stuk een kruisje, in het midden het jaartal 1597 en, onderaan een G (*Ghendt - Gand?*), het geheel in goud.

De achterzijde van de plaat is voorzien van een ring.

Dit voorwerp werd op 27 November 1874 verworven op de verkoop van de verzameling van de Gentse advocaat en penningkundige Ferdinand Speelman (1). Het werd in de catalogus vermeld als “insigne de pèlerinage” en deze benaming werd behouden in het museum (2).

Er is inderdaad niets in te brengen tegen het vermoeden dat dit het kenteken of insigne was van een Gentse pelgrim op het einde van de XVIe eeuw, zij het dan ook dat deze pelgrimsinsignes over het algemeen in lood waren en gegoten werden in koperen of leistenen gietvormen (3).

Maar het kan ook zijn dat dit gewoonweg het kenteken was van de leden van een van de Broederschappen van Sint-Jacob van Compostella die sedert onheuglijke tijden in onze stad bestonden, een ervan wordt vermeld in de

stadsrekeningen vanaf 1316 (4). Het komt ons voor dat de aanwezigheid van de initiaal van de naam van Gent daarvoor een betere verklaring is. Voegen wij er aan toe dat bij deze hypothese het kleine voorwerp twee gebruiken zou kunnen gehad hebben: dit van kenteken gehecht aan de kledij van de confreer, of dit van praalschildje gehecht aan de kaarsen die door de Broederschap geofferd werden bij de plechtige diensten, want de oude inventarissen hebben het over *schildekens die men hangt aen de tortsen shelichs Sacramentsdaqhe* (5).

- (1) Catalogue d'une... collection de médailles.... formant le cabinet de feu *Mr Ferdinand Speelman*. (Gent, Ad. Vander Meersch , 1874), p.67, n° 1533
- (2) Inventaire ms; van het Oudheidkundig Museum (in de bibliotheek van de stad en van de universiteit), t.I, n° 16. - H. Van Duyse, *Catalogue descriptif du musée archéologique* (Gent1886), p.64, n° 1057.
- (3) E. Hucher, *Des enseignes de pèlerinage*, in *Bulletin monumental*, 1853, p.505; - A. Forgeais, *Notice surs plombs historiés trouvés dans la Seine; 2e Série: Enseignes de pèlerinage* (Parijs, 1863)
- (4) De Sint-Jacobsbroederschap gevestigd in de Sint-Jacobskerk schijnt verdwenen te zijn vóór het einde van de XVIe eeuw; maar een andere broederschap met die naam was verbonden aan het Sint-Jacobsgodshuis en bezat tot op het einde van de XVIIIe eeuw een kapel in de Onze-Lievevrouw-Sint Pieterskerk. Wij hebben tevergeefs de archieven van het Sint-Jacobsgodshuis, bewaard in het Stadsarchief, doorlopen om een inlichting te ontdekken over ons onderwerp.
- (5) Fr. De Potter, *Gent*, t.VII, p.99. Mr. De Potter die (p.52) twee loden penningen van de Sint-Jacobskerk reproduceert, schenkt geen aandacht aan ons klein insigne.